

פרוטוקול מס' 117

מישיבת ועדת הכנסת
ביום שלישי, כ' בתמוז תשל"א (13.13 ביולי 1971) בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:
היו"ר י. ישעיהו-שרעבי
א. אנקוריין
ר. ארזי
ס. ביבי
י. בן-פאיר
ס. ברעם
י. גולן
ש. גרוס
א. הרואל
א. זילברנדג
ס. זר
י. יפרח
י. נבון
י. נחושתן
ס. נסים
א. עופר
א. ציפרמן
א. רזיאל-נאור
י. רפאל

מוזמנים:
מזכיר הכנסת ח. ליאור
סגן מזכיר הכנסת ק. ארן
ז. שר - משנה ליועץ המשפטי לממשלה
א. בר-זכאי - יועץ משפטי

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: ר. בלוטרוזן

ס ד ר - ה י ר ם :

1. קצובת תשלום שכר-דירה לחברי הכנסת בפגרה (עמ' 2);

2. קביעת הועדה שתדון בחוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון מס' 3), תשל"א-1971 (עמ' 2);

3. מועדי ישיבות הכנסת בשבועיים הבאים (עמ' 2-3)

4. תקנון הכנסת (תיקון) והשגות חברי הכנסת לתיקון הנ"ל (עמ' 3 - 10).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:

קצובת תשלום שכר-דירה לחברי-הכנסת בפגרה

קיבלתי מכתב מחשב הכנסת, גדעון בר-יוסף, בקשר לקצובת שכר-דירה בפגרה:

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:

ועדת הכנסת החליטה ביום 4.5.71 להחיל את תוקף החלטתה בענין הקצובה הנ"ל גם על פגרת פסח תשל"א ולהעמיד את שיעור החודשי המירבי על 130 לירות. כן הוחלט, באותה ישיבה, לשוב ולדרון באחת הישיבות בנושא מעיקרו, לקראת הפגרות הבאות.

אי לכך אודה לך אם תדאג לקיום הדיון הזה, למען נוכל לשלם את הקצובה בעד פגרת-הקיץ הקרובה.

אני מציע שנקבל החלטה, שחבר-כנסת יהיה זכאי לתשלום שכר-דירה בפגרה עד לסכום של 130 לירות.

הוחלט:
חבר הכנסת שאינו מושב ירושלים אך שכר בה חדר, יהא זכאי, בימי הפגרה, לתשלום הסכום ששולם כשכר-דירה באותה תקופה, אך לא יותר מ-130 לירות בחודש.

קביעת הועדה שתדון בחוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון מס' 3). תשל"א-1971

לפני מכתב מזכיר הכנסת ח. ליאור מיום י"ד בתמוז תשל"א (7.7.71):

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:

הנני להודיעך, כי בישיבת הכנסת מיום י"ג בתמוז תשל"א (6.7.71) הוחלט להטיל על ועדת הכנסת לקבוע את הוועדה שתדון בחוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון מס' 3), תשל"א-1971. רצ"ב קטע הסטנוגרמה מהדיון בכנסת בחוק הנ"ל.

אני מציע להעביר את הצעת-חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון מס' 3), תשל"א-1971 לדיון בוועדת החינוך והתרבות.

הוחלט:
הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון מס' 3), תשל"א-1971 תועבר לדיון בוועדת החינוך והתרבות.

מועדי ישיבות הכנסת בשבועיים הבאים

מזכיר הכנסת ח. ליאור:
היתה החלטה של יושב-ראש הכנסת והסגנים, שבשבוע הבא תיפתח ישיבת הכנסת ביום ד' בשעה 11,00 ותימשך עד שעה 16.00-17.00 ויווסף יום ישיבה - ביום חמישי. הישיבה ביום חמישי תיפתח בשעה 10.00. ביום חמישי יהיה דיון על התקנון ובהצעות לסדר-היום. אין לנו מועד אחר. ביום שני יתקיים דיון על סקירת שר החוץ; ביום שלישי יתקיים דיון על סקירת שר המשפטים.

אשר לשבוע האחרון - ביום שני יהיה דיון בסיכומיה והצעותיה של ועדת הכספים לדון מנקר הפדינה. ביום רביעי תיפתח הישיבה בשעה 9.00 בבוקר - גם על זה צריכה להיות החלטת הועדה - ותישמע סקירת ראש הממשלה על פעולות המשרד. ביום רביעי יש עוד ענין, שתלוי ועומד - חוק מועצת הרבנות הראשית. ניתנה אורכה עד 31.7.71. בממשלה יש דיון אם יוגש חוק מועצת הרבנות הראשית או שתהיה הארכה.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
איני מתנגד לישיבה נוספת ביום חמישי, אבל, ישיבה ביום רביעי המסתיימת בשעה 17.00-16.00 יוצרת חלל ריק המפתח את חברי הכנסת לנסוע הביתה. אם יש ישיבה ביום חמישי, למה לא תהיה ישיבה ביום רביעי אחר-הצהריים?

מוזכיר הכנסת ח. ליאור:
היו סגנים ליושב-ראש שאמרו, שיש להם דברים קבועים ביום רביעי אחר-הצהריים בתל-אביב. הם יוכלו לנסוע ולחזור ביום חמישי.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
אני מציע לקבל את הצעת היושב-ראש והסגנים ביום רביעי הבא הישיבה תהיה כפי שקבעו היושב-ראש והסגנים. את שעת סיום הישיבה איננו קבעים. ביום חמישי הבא, תיפתח הישיבה בשעה 10.00 בבוקר, וביום רביעי, בשבוע שלאחר-מכן, ב-28 ביחודש, יסתיים המושב. הישיבה תיפתח בשעה 9.00 בבוקר.

א. הראל:
הנסיון מלפני שבועיים לא עלה יפה. אפשר היה להאריך את הישיבה ביום רביעי אחר-הצהריים במקום לזמן את הכנסת לישיבה נוספת ביום חמישי.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
לפנינו ענין של החלטה חד-פעמית. נקבל את הצעת היושב-ראש והסגנים כפי שהיא.

הוחלט:
ביום חמישי, 22 ביולי 1971, תתקיים ישיבה שתפתח בשעה 10.00.

ביום רביעי, 28 ביולי 1971, תיפתח הישיבה בשעה 9.00, וביום זה יסתיים המושב.

תקנון הכנסת (תיקון)
והשגות חברי-הכנסת לתיקון הנ"ל

י. רפאל:
היתה לי הצעה להוסיף בכל מקום היושב-ראש והסגנים.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
על כמה הצעות יהיו חילופי דברים. זו אחת ההצעות. נקודה זו תהיה הראשונה שהעמוד לדיון ולהצבעה.

סעיף 1 נתקבל
סעיף 2

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
לסעיף 30 שתי השגות.

ה צ ב ע ה

התיקון של חבר-הכנסת אבנרי לא נתקבל
התיקון של חבר-הכנסת ש.י. גרוס לא נתקבל

סעיף 30, בנוסח הועדה, נתקבל

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
לסעיף 31 (א) יש כמה השגות.

מ. נסימ:
בסעיף 31 (א) יש שלוש מלים רבות ששפעות, שנכנסו במקום סעיף 30 (ג) בטופס שהונח על שולחן הכנסת: "לרבות שינויים ותוספות". סעיף 30 (ג) של הטופס שהונח על שולחן הכנסת הועתק מן התקנון הקיים. כיוון שתמכנו בסעיף 30 (ג), בטופס שהונח על שולחן הכנסת, לא היה טעם להגיש השגה. פה חל שינוי. אם לא יוחזר הנוסח של סעיף 30 (ג) על כנו, אנחנו זכאים להגיש השגה על זה.

מה שנתווסף כאן זה בדיוק מה שהיה כתוב
בסעיף 30(ג), רק הנוסח אחר.

ז. שר:

יש לך אפשרות להגיש השגה.

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

לסעיף 31(א) מציעים חברי הכנסת א. רזיאל-

נאור, י.ה. קלינגהופר ופ. נסים: סדר היום לישיבות, שאינן פוקדשות
לדיונים קבועים, ייקבע על-יסוד הצעות הממשלה והאופוזיציה.

פ. נסים:

בסעיף זה יש להצביע על שלושה עניינים:
1. אם לכתוב "לרבות שינויים ותוספות";

2. אם לכתוב "על-פי הצעת הממשלה" או: "על-יסוד הצעות הממשלה";

3. אם האופוזיציה תשותף, או לא.

ה צ ב ע ה

ההצעה לכתוב "הצעות" במקום "הצעת" - לא נתקבלה

ההצעה להוסיף "והאופוזיציה" - לא נתקבלה

ההצעה לפחוק "לרבות שינויים ותוספות"

ולהחזיר את סעיף 30(ג) שהיה בנוסח

שהוגש לפליאת הכנסת - לא נתקבלה

הצעת חבר-הכנסת תמיר נוסחה על-ידי על-פי
החומר שהוגש על-ידו.

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

ה צ ב ע ה

הצעת חבר-הכנסת ש. תמיר - לא נתקבלה

הצעת חבר-הכנסת ש. גרוס - לא נתקבלה

הצעת חבר-הכנסת א. אבנרי - לא נתקבלה

סעיף 31(א), בנוסח הועדה, נתקבל

לסעיף 31(ב) השגת לחבר-הכנסת ש. תמיר.

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

ה צ ב ע ה

הצעה א' של חבר-הכנסת ש. תמיר - לא נתקבלה

הצעה ב' של - לא נתקבלה

סעיף 31(ב), בנוסח הועדה, נתקבל

לסעיף 31(ג) השגה לחבר-הכנסת ש. תמיר.

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

ה צ ב ע ה

הצעת חבר-הכנסת ש. תמיר - לא נתקבלה

סעיף 31(ג), בנוסח הועדה, נתקבל

סעיף 31(ד) ו-(ה), בנוסח הועדה, נתקבל

נעבור לסעיף 32(א).

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

פ. נסים:

יש כאן תוספת שלא היתה בטופס שהונח
על שולחן הכנסת. הודעה דחופה של הממשלה
הועדפה כאן על הצעת אי-אמון לפי סעיף 35(א).

בסעיף 35(ד) נאמר: "על הריון לפי סעיף

זה לא יחולו הוראות הפרק החמישי, הצעות

לסדר-היום של חברי-הכנסת (פרט להודעה דחופה של הממשלה שהיא קודמת

לכל הצעה אחרת לרבות הצעת אי-אמון): "אם יתקבל מה שבסוגריים, יהיה ברור

מה עדיף.

ז. שר:

היות ולא סיכמנו את סעיף 35(ד), צודק
חבר-הכנסת נסים, שאם מקדימים פה הודעה
דחופה של הממשלה להצעת אי-אמון, יש ספק. לדעתי, הספק אינו קיים,
כי סעיף 35 עומד בפני עצמו.

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

אין שום קדושה בכך שיש לפתוח את הישיבה
בהצעת אי-אמון. בדקנו את הנוהג בפרלמנטים
אחרים ומצאנו ששם בכלל אין דבר כזה. אם יש הודעה דחופה של הממשלה -
היא קודמת, ואחריה באה הצעת אי-האמון.

א. הראל:

איזה טעם יש בהודעת הממשלה אם מביעים
לה אי-אמון?

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

בדקנו את הדבר בפרלמנטים אחרים והסתבר
שזה לא מוכרח להיות כך. לשאלה איזה
טעם יש בהודעת הממשלה כאשר יש הצעת אי-אמון - יכולה להיות הודעה דחופה
שמטנה את המצב מיסודו, גם את אי-האמון. יכול להיות שזה האינטרס של
הציבור. יכול להיות, שההודעה הדחופה תגרום לכך, שמציעי אי-האמון
יפותרו על הצעתם. אין סיבה סבירה לקבוע מספרות לפיהן אי-אפשר להקדים
להצעת אי-האמון שום דבר. זה לא דבר שהוא בבחינת ייהרג ובל-יעבור.
לא הייתי מקדים להצעת אי-אמון הודעה רגילה של הממשלה, כמו סקירת
שר התחבורה על פעולות משרדו. איני מרחיק לכת עד-כדי-כך. אני מדבר
על הודעה דחופה שתהיה בעלות משמעות מדינית וציבורית רצינית.

א. הראל:

הניסוחים שלך מוכיחים שעל הסדר צריך להיות
מה שהיה עד-כזה. אין דבר יותר קובע מאשר
הבעת אמון או אי-אמון לממשלה, אם הממשלה בתוקף או לא. ברגע שמתעוררת
השאלה של אי-אמון צריך, קודם-כל, להעמיד זאת במבחן. נשמע ניסוח שמא
ההודעה שתבוא תבטל את אי-האמון. אם היו סיבות טובות לפישהו להציע
אי-אמון לממשלה, הממשלה לא צריכה "לחטוף" הודעה כדי לבטל זאת. במקום
זאת תבוא ותציע אמון לממשלה, לא לקבל את הצעת אי-האמון.

י. נחושתי:

באיזו זכות ועדת המשנה הוסיפה לסעיף זה
את המלים האלה? לפי התקנון, הפרוצדורה
לשינוי התקנון שונה מן הפרוצדורה בחקיקת חוקים. פניחים על השולחן
נוסח מסויים. אם יש השגות - דנים בהן, או שמקבלים אותן או לא. אם
אין השגות - פניחים את הנוסח כפי שהוגש, ללא השגות.

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

בסעיף 31(ב), שהוגש לכנסת, כתוב:
"בכל ישיבה תהיה זכות קדימה להודעות
דחופות של הממשלה, לנושאים שהחוק או התקנון מחייבים דיון או הצבעה
בהם בכנסת ולנושאים שהכנסת החליטה לכלול בסדר-היום על-פי הצעות דחופות
לסדר-היום של חברי הכנסת."

י. נחושתי:

פנין הזכות להוסיף מלים אלה, אם לא
הוגשה בקשר לכך השגה בכתב?

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

מבחינה פורמלית לא משתנה דבר.

י. נחושתי:

משתנה.

צ. ציפורה:

גם מבחינה פורמלית וגם מבחינה מהותית.

הי"ר י. ישעיהו-שרעבי:

המלים "בכל ישיבה תהיה זכות קדימה להודעות
דחופות של הממשלה" הופיעו בנוסח שהונח
על שולחן הכנסת. מי שניסח זאת הביא בחשבון שזה יעמוד בסתירה לסעיף
35(א) לתקנון. נכנס סעיף 3 - בנוסח שהונח על שולחן הכנסת - האומר:
"בסעיף 35 לתקנון אחרי סעיף קטן (ג) יבוא: (ד) על הדיון לפי סעיף
זה לא יחולו הוראות הפרק החמישי: הצעות לסדר-היום של חברי הכנסת.
כלומר, המחוקק בא כאן לשמור את הקדימה של הבעת אי-אמון. ועדת
המשנה שאלה: למה?"

אין לה זכות כזאת.

י. נחושתן:

בפרשנות חוקים יש מה שנקרא "חוק מיוחד". הסעיף הדין בהצעות לסדר-היום הוא הקובע בענין הצעות דחופות לסדר היום. שם נאמר בפירוש, שדיון בזה דוחה כל דיון אחר. ועדת המשנה הכניסה דרך החלון פסקה שבאה לשנות באופן מהותי את הענין של הבעת אי-אמון לממשלה. עד-עכשיו, במשך 22 שנה, הייתה להבעת אי-אמון זכות קדימה.

אם אין השגה של שום חבר, הסעיף צריך להתקבל כפי שהיה קודם. ועדת הכנסת אינה יכולה להכניס שינויים, אלא אם היו השגות בכתב.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: חבר-הכנסת נחושתן, לפי דבריך איננו רשאים לעשות שום דבר. הפרוצדורה היא, שחברי הכנסת מגישים השגות. אחר-כך, לאור ההשגות, ועדת הכנסת מנסחת. הניסוחים שלה אינם רק לשוניים, אלא מהותיים, לאור ההשגות. זאת הפרוצדורה. אם לא - איננו יכולים לעשות שום דבר, לדבר על ההשגות ולהחזיר הכל לכנסת, כפי שהוא.

י. נחושתן: כך כתוב בתקנון, שאם אין השגות, מגישים לכנסת ללא השגות.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: מה שכתוב בתקנון איננו כך.

ז. שר: הענין נדון בישיבה הראשונה בה הוחל לדון בהסתייגויות.

י. נחושתן: אני מפנה את תשומת-לבך לסעיף 126 לתקנון: לא הוגשו השגות כאמור בסעיף 125, יודיע יושב-ראש ועדת הכנסת על-כך בכנסת, והכנסת תצביע, ללא דיון, על אישור התקנון.

ז. שר: אני עוררתי שאלה זו בישיבה בה התחילו לדון בהשגות. אז החליטה הועדה כולה, לא ועדת המשנה, שהיות והתקנון מדבר על השגות, מחליטים על ההשגות. התקנון אינו דן באפשרות בה יש השגות שונות על אותו ענין, כאשר יש צורך לשלב ביניהן. לפיכך החליטה הועדה שהדיון כאן צריך להיות כמו בכל הצעת-חוק רגילה. כאשר יש השגות שונות - אפשר לדלות מהן את הדברים המהותיים ולתקן את הסעיפים בהתאם. אחרת העבודה של הועדה באמת טכנית ולא ייתכן בכלל לתקן את התקנון. לפיכך החליטה הועדה מה שהחליטה. שינויים מהותיים חדשים לא הוכנסו. הוכנסו שינויים הנובעים מן ההשגות.

לגופו של ענין - ההוספה של המלים "להצעת אי-אמון לפי סעיף 35(א)" כאן אינה מתקנת את סעיף 35(א) הקובע את סדר העדיפות. התוספת הזאת קובעת את סדרי הדיון ולא את סדרי העדיפות. סעיף 35(א) עומד במקומו.

סעיף 3 מוסיף הוראה לסעיף 35, שעל סדרי הדיון בהצעות אי-אמון לא חל הפרק החמישי. הפרק החמישי כולל את הסעיפים 71 ואילך. קרי, אין בעייה של אישור דחיפות.

כאשר יידון סעיף 35(ד), הענין שבסוגריים, אז יוכל לבוא שינוי בכלל של העדיפויות.

א. רזיאל-נאור: אני משתוממת: במשך 22 שנה חיינו בצילו של התקנון הזה שקבע דבר כל-כך "אבסורדלי" שהצעת אי-אמון היא סעיף ראשון הדוחה כל דיון אחר. במשך 22 שנה זה היה טוב. לפתע יצאו הרצים דחופים לכל הפרלמנטים והציעו למסקנה שזה

לא פרלמנטרי. אם ועדת המשנה חשבה שהיא תתקן כאן משהו, היא שגתה. היא רק קלקלה. אין זה רק עניין פורמלי. מדוע ועדת המשנה לא נטלה לעצמה סמכות ויוזמה למחוק את הפרק החמישי? דבר קטן, סימן סכני, לא העזה למחוק. לענין מהותי נטלה לעצמה סמכות. לטענה שאם אין בותנים לוועדה סמכות לשנות דברים מעיקרם, אין לה מה לעשות - זה לא נכון. יש לה מה לעשות. היא צריכה לדון בהשגות שהוגשו לה. השגות שלא הוגשו - אינן קיימות.

הענין הוא יסודי. להגיש הצעת אי-אמון - זו זכותה של האופוזיציה. כל התקנון נועד לשמור על זכויות הפיעוט, והיינו - האופוזיציה, שאם לא כן - אין בו צורך. הרוב מסתדר בלי התקנון מעצם העובדה שהוא רוב. לשם מה צריך תקנון? - כדי שיגן על מי שאינו רוב. זו זכות כל-כך יסודית וראשונית, שאם נבטל אותה זה יראה משונה בעיני פרלמנטרים בעולם. זו זכות יסודית וכל נסיון לפגוע בזכות זו גורם עוול לא רק לאופוזיציה ולכנסת אלא לעצם הפושגים של פרלמנטריסם. למה צריכה לשבת ועדה ולחפש במה לפגוע בפרלמנטריסם? זו אחת מזכויות היסוד, ואי-אפשר לפגוע בה סתם, דרך אגב. זו כבר תוצאה של חיסוב מסויים. מה החישוב? - שאם תהיה הצעה אי-אמון הממשלה תבוא ותמסור הודעה ותוציא את הרוח מהפרשים. בדרכים פלאכותיות כאלה לקפוץ קפיצה נחשונית ולעקוף את הענין, זה לא ראוי, לא מוצדק ואפילו לא הוגן.

הינ"ר י. ישעיהו-שרעבי:
התקנון איננו של האופוזיציה. התקנון הוא של הכנסת. אין מקום לדבר על אי הגינות. אפשר להגיד שבהצעה אין הגיון, אבל, לא לדבר על אי-הגינות.

רפאל:
נכון שבמשך 22 שנה היה מקובל נוהג כזה. אני רואה שחברי הכנסת רזיאל-נאור וקלינגהופר הגישו הסתייגות, להוסיף: "אם יתקיים עליהן דיון". לדעתי יש זכות מוקנית לאופוזיציה בענין הבעת אי-אמון. יש זכות לממשלה להודיע הודעה דחופה. כשם שלאופוזיציה יש זכות להביע אי-אמון, כך יש זכות לממשלה להודיע הודעה דחופה.

לאפשרות שאתם רואים שמה תבוא הממשלה ותודיע הודעה שהיא מענינה של הצעת אי-האמון, שתבטל את אי-האמון - זה לא מוצדק, כי יש לממשלה אפשרות להשיב מיד אחרי הבעת אי-האמון.

בזמן האחרון הוגשו כמה הצעות אי-אמון. סיעת רק"ח הגישה הצעת אי-אמון בנושא שנראה לה חשוב, וסיעות אחרות. כמה הודעות דחופות של הממשלה היו? ניקח דוגמה מן העבר. היתה, לפשל, הודעה שכולנו זוכרים אותה - הודעה בענין אייכמן. נניח, שיש מצד אחד, הצעת אי-אמון על איזה נושא ומצד שני, הודעה כזאת. איננו חושב, שכיוון שמדובר בהצעת אי-אמון יש לה זכות קדימה במקרה זה.

אפשר לדבר בסעיף על הודעת ממשלה שאינה מענינה של הצעת אי-האמון.

לטענה הפורמלית של חבר-הכנסת נחושטן, שהיות ולא היתה השגה, זה מעין נושא חדש. אפשר לחלוק על הטענה שזה נושא חדש, כי זה משתמע מכל הענין. אמנם מאופן מפורש זה לא נאמר, אבל, בכל הדיון שנתקיים כאן דובר על-כך.

מה הדין אם יש ויכוח בוועדה אם נושא מסויים הוא נושא חדש או לא? הולכים לוועדת הכנסת והיא הפוסקת בכך.

צ. ציטרמן:
ועדת הכנסת לא יכולה לדון בזה בכלל, כי לא היתה השגה.

ז. שר:
הנושא עצמו מופיע בהשגות.

רפאל:
כדי לא להסתבך עם התקנון, צריכה להיות החלטה שזה לא נושא חדש.

היו"ר י. יעריהו-שרעבי:
 לגבי ספכות הועדה לנסח לאחר קבלת ההשגות, אקרא סעיף 127(ג): "סיימה ועדת הכנסת את הדיון בהשגות, תונח הצעת התיקון על שולחן הכנסת בנוסח שקיבלה הוועדה בצירוף ההשגות שלא קיבלה; היו הקולות בועדה שקולים לכל אחת משתי הגירסאות, יונחו על שולחן הכנסת שתי הגירסאות. אפשר לדקדק ולהגיד, שהועדה אינה יכולה לשנות דבר ממה שהונח על שולחן הכנסת, אלא אפשר לקבל חלק מן ההשגות וחלק - לא. הטיפול בתקנון הכנסת צריך להיות דומה לטיפול בחוקים - קריאה ראשונה בכנסת, העברה לוועדה וכו', דרך פשוטה וסלולה. מי שרוצה לדקדק - ידקדק. אני סבור, שהועדה יכולה לנסח.

לגופו של הענין שאנחנו מתוככים עליו: בסעיף 33(א) לתקנון כתוב: "הממשלה רשאית לפסוד בכל עת הודעה או הצהרה בכנסת". יש לכאורה סתירה בין סעיף זה לבין סעיף 35. אם ניכנס לפשטות הסעיפים יצא, שדיון - אפשר לרחות; הודעה של הממשלה - אי-אפשר לרחות.

בהצעה שהונחה על שולחן הכנסת טוב בפירוש: "בכל ישיבה תהיה זכות קדימה להודעות דחופות של הממשלה". על זה לא היתה השגה.

אני מוכן לוותר על סעיף 35(ד).

ומה יהיה הסדר בסעיף 32(א)?

ימחקו המלים "להצעת אי-אמון לפי סעיף 35(א)", להצעות לסדר-היום של חברי

אם מלים אלה נמחקות, אפשר להשאיר את סעיף 35(ד) ולמחק מה שבסוגריים.

ותישאר סתירה.

על הרישה של סעיף 35(ד) (ללא הסוגריים) אי-אפשר לוותר, כי זה הונח על שולחן

הועדה יכולה להודיע שהסעיף לא קיים.

התקנון הכניס אתכם למין "כתובת כפייה" והדיון פה מראה שזה, בטידה רבה, חסר הגיון, כי אפשר לדון רק בהשגות. אי-אפשר לדון בדבר שאיננו קיים בהשגות. זה מצער מאוד. זה לא הגיוני, אבל, כדי לשנות זאת צריך לשנות את הסעיף הדין בדרך תיקון התקנון. מחברי התקנון חשבו שהם חיברו תורה שלמה ואף-פעם לא יצטרכו לתקן פרקים שלמים. אחד הדברים שהועדה תצטרך לדון בהם הוא תיקון סעיף 126. כתוצאה מסעיף 126, מתווכחים עכשיו על ענינים פורמליים במקום להתווכח לגופו של ענין.

מה עם הכלל הידוע שבחקיקה דרוש גם שכל?

לזה - זה לא שייך.

להוסיף סעיף - הועדה אינה יכולה, אבל, למחוק סעיף - כן.

יש סעיף 93 בתקנון, שאינך מוצא לו אח ורע בסעיף 126.

אם הפירוש שלך נכון, כל העבודה שעשינו במשך שנה היא לשוא. איני מקבל פירוש

מ. גסיס:

היו"ר י. יעריהו-שרעבי:

הכנסת שדחיפותן אושרה...

מ. גסיס:

א. אנקורי:

ז. שר:

הכנסת ולא היתה על זה השגה.

י. גבון:

ז. שר:

א. אנקורי:

ז. שר:

היו"ר י. יעריהו-שרעבי:

ז. שר:

היו"ר י. יעריהו-שרעבי:

זה. תחליט הכנסת על-כך.

י. גבון:

אינני בעד זה שנשאיר איזה סעיף סתום או נתון לסתירה. אם תישאר הסתירה, מה יקרה? אם יהיה יושב-ראש מהאופוזיציה, הוא יתן זכות קדימה להצעת אי-האמון; אם יהיה יושב-ראש מהקואליציה, הוא יתן זכות קדימה להודעת הממשלה. או שיהיו שני שועדת הכנסת תתכנס ותפסוק ופליאת הכנסת תתכנס לאחר-מכן.

אולי נלך בדרך של חבר-הכנסת רפאל, להוסיף פסקה שתאמר, שהודעה דחופה של הממשלה קודמת להצעת אי-האמון אם אינה עוסקת בנושא של הצעת אי-האמון.

א. רוזיאל-גאור:

תהיה הודעה בצנסת על-כך שהורידו את הבלו על סיגוריות.

א. אנקוריון:

עלינו לזכור את הכלל הידוע, שבחקיקה דרוש גם שכל. פה המקרה המתאים לזה. אנחנו עוסקים בחקיקה ואיננו צריכים לערפל את שכלנו. מהי הסתירה? אנחנו דנים בסעיף 32(א). לסעיף זה היתה השגה של חבר-הכנסת תמיד: לפני התחלת הסעיף יבוא המשפט: "בנתון להוראות התקנון לגבי הצעת אי-אמון, תהא". הוא הציג בפירוש, להקדים את אי האמון. יושבת הועדה ואומרת, שהיא אינה מקבלת את ההשגה. היא אומרת: דעתנו היא שהודעה דחופה של הממשלה היא לפי הסדר שהצענו קודם. זה נובע ישר מן ההשגות. אין להגיד שלא היתה השגה. היתה השגה. אם אין מקבלים אותה, לא מספיק להגיד שלא מקבלים, כי אנחנו דנים בגופו של ענין. אנחנו מחליטים בפירוש שהודעה דחופה של הממשלה קודמת. כך, אם אנחנו מתקנים את סעיף 35(ד) זה נובע מתוך ההשגות.

אם יש שום של ספק בענין זה, יש לי רשות להשתמש בסעיף 122 האומר: "הכנסת לא תדון בשום ענין בצורת דיון החורגת מהוראות התקנון, או מהתקדימים, אלא אם כן דנה והחליטה ועדת הכנסת על-כך." אנחנו חוזרים עוד-פעם אל ועדת הכנסת. אליבא דמחשירים האומרים שאין השגה ולפיכך איננו יכולים לדון, אנחנו יכולים לרפא זאת לפי סעיף 122. לפיכך, אין כאן בעייה. אנחנו יכולים להמשיך לדון בזה.

י. בן-טאיר:

לגבי השאלה התקנונית-הפורמלית - אני נוטה לפירוש של חבר-הכנסת אנקוריון. צריך לקבל פירוש דחב האומר, שאם הוגשה איזו השגה אפשר לדון בכל דבר המשתמע מכך. את זאת, למעשה, רצה להגיד חבר-הכנסת אנקוריון.

לא טוב להשאיר את הנושא סתום. לפיכך איני מקבל את הצעת היושב-ראש לותר על ענין זה. זה לא לטובת הענין, כי תישאר סתירה. למה להשאיר פצצת זמן? עלינו להחליט בקשר לכך.

אני הולך בכיוון של חבר-הכנסת רפאל. הדרך היחידה לפתרון הבעייה היא להוסיף אחרי סעיף 32(א) סעיף קטן שיאמר: הוגשה הצעת אי-אמון וביקשה הממשלה למסור הודעה דחופה - תוקם הודעתה הדחופה של הממשלה וזאת בתנאי שההודעה אינה מענין הצעת אי-האמון או שהבקשה לפסירת ההודעה קודמת להגשת הצעת אי-האמון, אבל, בכל מקרה תידון הצעת אי-האמון באותה ישיבה, בהתאם לסעיף 30א' בתקנון.

אם בשבת היה ארוע מדיני חשוב, שהממשלה רוצה למסור הודעה על-כך, וביום ראשון בבוקר מחליטה הממשלה שלאור מה שקרה היא רוצה למסור הודעה על עמותה בנושא והיא מודיעה ליושב-ראש הכנסת שהיא רוצה למסור הודעה ביום שני בשעה 16.00 וביום ראשון אחר הצהריים מגישה האופוזיציה הצעת אי-אמון. לפי הצעת, תהיה זכות קדימה להודעת הממשלה.

י. יפרח:

הממשלה זכאית להציג את מדיניותה גם לא כתשובה להצעת אי-אמון. אם היא תצטרך להציג את מדיניותה כתשובה להצעת אי-האמון, היא תצטרך לצקוט גישה מתגוננת. זה ייצור רושם פרלמנטרי לא נכון.

צריך לדאוג שלא יוצר מצב, שהממשלה תבקש רשות למסור הודעה ואז לא יגיעו כלל להצעת אי-האמון באותה ישיבה.

לפיכך אני מציע לכתוב, שבכל מקרה הצעת אי-האמון תידון באותה ישיבה.

צ. ציטרמן:

הצעת חבר-הכנסת רפאל, במידה פסווייט פונעת את האפשרות שהממשלה תוכל לגנוב את ההצגה מהצעת אי-האמון, הצעה זאת מתקנת את המצב בחלקו; היא לא מתקנת את המצב מבחינה זאת, שהממשלה יכולה לפנוע את הדיון על הצעת אי-האמון על-ידי זה שהיא מסכימה לדיון בהודעתה והדיון יתקיים מייד לאחר הודעתה והצעת אי-האמון תידחה. שנית, תהיה מחלוקת על השאלה מה יזו הודעה דחופה. אין הגדרה של הודעה דחופה. נפטרות כאן יותר מדי אפשרויות לממשלה ופחות מדי אפשרויות, במקרה כזה, לאופוזיציה לדרוש שיתקיים דיון על הצעת אי-האמון. כבר איני מדבר על זה, שהממשלה יכולה לפסור הודעה בענין שאיננו בנושא של אי-האמון שיכולה לעורר סנסציה וכל שאלת אי-האמון מתחילה להיות סרח-עודף. לא זאת היתה הכוונה. היתה כוונה לשפור על נוהג פרלמנטרי פסווייט, על מכשיר הנמצא בידי האופוזיציה. מהי הצעת אי-אמון? אין חשש שהממשלה תיפול כתוצאה מהצעת אי-אמון. הדוב מובטח לממשלה. דבר זה יטול מהמכשיר הנקרא הצעת אי-אמון את החשיבות של דיכוי דעת הציבור. רוב בין כה וכה אין להצעת אי-אמון. הערך של הצעת אי-אמון הוא בכך שמוקדשת לכך ישיבה מיוחדת. לא רק בארץ, גם בארצות אחרות, יש נטייה להפוך את הפרלמנט לחותמת גומי. אם יש דבר שמעורר את דעת הציבור, זה הצעות אי-אמון. אם אתה לוקח גם את זה ונותן לממשלה רשות, בכל מקרה שיש הצעת אי-אמון, לפסור הודעה שלה - אני מציע להיזהר מזה. אני מעדיף מצב מעורפל מאשר מצב הנוטל את הנשמה מהצעת אי-אמון.

אם באמת יהיה מקרה של מאורע יוצא-מן-הכלל, כמו הכרזה על מלחמה או על חסימת אייכמן - אף אחד בכנסת לא יאמר דבר אם הממשלה תרצה לפסור הודעה כזאת.

י. בן-מאיר: סיעת דק"ח כן יכולה להגיד.

צ. ציטרמן:

אל נקלע בחשיבות של הצעת אי-אמון בגלל מאורע יחיד שיכול לקרות. לזה אין צורך בתקנון. יש להניח, שבמקרה כזה חבדי הכנסת יהיו מספיק נבונים לא לעורר את הבעייה. כאשר יש הודעה דחופה - אפשר להקדים את ישיבת הכנסת.

אני משוכנע, שכפי שער היום הדברים התנהלו כשורה, כך יהיה גם להבא.

א. הראל:

השתכנעתי מדברי חבר-הכנסת רפאל. אפשר לקבל את הצעתו בתנאי שנאמת תהיה גישה כנה ולא טכסיטית. אם תהיה מלחמה או אסון טבע, איננו יכולים להגביל את הממשלה במסירת הודעה. אני מקבל את הצעת חבר-הכנסת רפאל, עם תוספת: הודעה דחופה וחשובה. או שיש לפצוא איזה נוסח מתאים אחר. אינני רוצה שאפשר יהיה להשתמש בזכות זאת כדי להודיע הודעה על בלו, הודעה על תאונת מטוס - דבר שבהחלט טובל דיחוי עד לאחר הצעת אי-האמון.

הינ"ד י. ישעיהו-שרעבי:

אנחנו מקבלים שני תיקונים: 1. שאם תוקד הודעה דחופה של הממשלה לא יתקיים עליה דיון. 2. שההודעה לא תהיה פטין הצעת אי-האמון; שהנושא של ההודעה לא יהיה הנושא של הצעת אי-האמון. אם מתקבלים שני התיקונים האלה, נוכל לקבל את הנוסח בסעיף 32(א) ובסעיף 35(ד), כולל מה שבסוגריים, עם התיקונים המתאימים.

י. נחשתן: זה נושא חדש לחלוטין.

צ. ציטרמן:

אפשר לדבר על הודעה בעל חשיבות לאומית.

הינ"ד י. ישעיהו-שרעבי:

ההצבעה תהיה בשבוע הבא, לאחר שיובא נוסח בכתב.